

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 7113011447
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7113011447.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Aleny Šiškovéj, v trestnej veci obvineného doc. Ing. T. L., PhD., pre prečin nepravdivého znaleckého posudku, tlmočnickeho úkonu a prekladateľského úkonu podľa § 347 ods. 1 písm. a) Tr. zák., vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 4T/75/2013, na neverejnom zasadnutí 29. októbra 2019 v Bratislave, o dovolaní obvineného doc. Ing. T. L., PhD., proti rozsudku Okresného súdu Košice I z 15. februára 2016, sp. zn. 4T/75/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného doc. Ing. T. L., PhD. s a odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej tiež „okresný súd“) z 15. februára 2016, sp. zn. 4T/75/2013 bol obvinený doc. Ing. Milan Polončák, PhD. (ďalej tiež „obvinený“), uznaný vinným z prečinu nepravdivého znaleckého posudku, tlmočnickeho úkonu a prekladateľského úkonu podľa § 347 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že:

ako znalec z odboru 090000 - Ekológia a manažment zapísaný v zozname znalcov na Krajskom súde Košice pod číslom 912803 a zároveň konateľ spoločnosti H.-L. s. r. o., IČO: XX XXX XXX, W., K. XX, zapísaná v zozname znaleckých organizácií pod číslom 900113 v odbore 510000 - Ekonomika a riadenie podnikov, v období od 2.9.2009 do 8.6.2010 v konaní na Okresnom súde v Poprade vo veci žalobcu spoločností H. s. r. o., C. XX, U., ktorá na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z dňa 29.9.2009 postúpila pohľadávku spoločnosti Q. O. & N. I., voči Slovenskému pozemkovému fondu Bratislava o zaplatenie ušlého zisku a skutočnej škody z dôvodu nepodpísania kúpno-predajnej zmluvy na žiadané pozemky v katastrálnom území P. U. so slovenským pozemkovým fondom Bratislava vo výške 52.756.849,73 Eur (1.589.352.855,- Sk), vedome v Košiciach vypracoval a predložil na Okresný súd v Poprade v konaní č. 20C/139/2008 znalecký posudok č. 1/2010 spoločnosti H.-L., s. r. o. K. XX, W. a jeho doplnenie, ktoré súd v plnom rozsahu nesprávne po stránke obsahovej, formálnej a metodologickej, o čom vzhľadom na svoje odborné vedomosti vedel, ktorým stanovil skutočnú škodu vo výške 86.964,98 Eur a ušlý zisk vo výške 60.298.010 Eur, spolu 60.384.974,- Eur, čo viedlo k neobjektívnemu záveru, nesprávne určenie výšky ušlého zisku a skutočnej škody, na základe ktorého Okresný súd v Poprade

v konaní č. 20C/139/2008 - 1406 vydal dňa 26.3.2010 rozsudok, ktorý doposiaľ nenadobudol právoplatnosť, na základe ktorého je žalovaný Slovenský pozemkový fond Bratislava povinný zaplatiť žalobcovi sumu 60.408.874,60 Eur s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od dňa 5.9.2008 spolu s trovami konania vo výške 2.289.977,23 Eur.

Za to mu Okresný súd Košice I uložil podľa § 347 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil skúšobnú dobu na 3 roky. Súčasne uložil podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti vykonávať znaleckú činnosť na 3 roky. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného Slovenský pozemkový fond s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

O podaných odvolaniach rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením z 8. novembra 2016, sp. zn. 4To/22/2016 tak, že podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, poškodeného a obvineného.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., t. j. z dôvodu, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Poukázal na to, že okresný súd ani krajský súd sa neriadil dôsledne ustanoveniami Trestného poriadku. Nezákonnosť v procesnom postupe orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu, vzťahujúca sa na proces dokazovania, realizovaný v jeho počiatočných etapách, svojimi účinkami postihuje aj chronologicky, nasledovné etapy, preto sa - podľa dovolateľa - uplatňuje tzv. teória „plodov otráveného stromu“. Namietaná nezákonnosť sa vzťahuje (postihuje) primárne na procesný postup pri obstarávaní znaleckého posudku spracovaného ÚSI Žilinskej univerzity č. 362/2011. Namietaná nezákonnosť v procesnom postupe orgánov činných v trestnom konaní pri obstarávaní znaleckého posudku sa týka procesných zákonných podmienok, za ktorých bol znalec pribratý, ako aj zákonnosti podkladov, z ktorých ÚSI Žilinskej univerzity vychádzal pri spracovaní predmetného znaleckého posudku. Obvinený namietal, že bol do trestného konania pribratý v rozpore s normatívnymi podmienkami ustanovenými v § 147 ods. 1 Tr. por. Poukázal na obsah uznesenia vyšetrovateľa o pribratí ÚSI Žilinskej univerzity, ČVS: PPZ-136/BPK-S-2010, z ktorého vyplýva, že ÚSI bol do trestného konania pribratý za účelom preskúmania posudku vypracovaného spoločnosťou H. - pol, s. r. o. W. č. 1/2010, teda znalecký posudok vypracovaný ÚSI nadobudol charakter tzv. kontrolného znaleckého posudku, ako to predpokladá prvá alinea ustanovenia § 147 ods. 1 Tr. por. Namietaná nezákonnosť v procesnom postupe orgánov činných v trestnom konaní, pri priberaní ÚSI obvinený vidí v tom, že orgány činné v trestnom konaní, vrátane konajúcich súdov, si nesprávne vyložili a aplikovali ustanovenie § 147 ods. 1 Tr. por., konkrétne pojmový znak „na preskúmanie posudku znalca“, ktorý je potrebné interpretovať v kontexte ustanovenia § 142 Tr. por. tak, že ide o preskúmanie posudku znalca, ktorý bol pribratý v trestnom konaní, pričom sa vyskytli pochybnosti o správnosti tohto posudku, čo zjavne nie je tento prípad, keď do predmetného trestného konania, okrem ÚSI, iný znalec pribratý nebol, pričom znalecký posudok spoločnosti H. - L., s. r. o., bol vypracovaný v rámci civilného sporového a nie trestného konania, preto procesným postupom podľa § 147 ods. 1 druhá alinea Tr. por., preskúmaný byť nemohol. Znaleckému posudku H. - L.-u, svedčí procesný status listinného dôkazu. V ďalšom namietol, že ÚSI pri spracovaní predmetného znaleckého posudku vychádzal z podkladov - z obsahu vyjadrení Ing. Q. X., PhD. a Ing. P. I., PhD., ktoré boli súčasťou zápisnice o výsluchu svedkov, realizovaných v štádiu pred vznesením obvinenia, teda neboli vykonané kontradiktórnym spôsobom, pri rešpektovaní procesného práva obvineného, a preto nadobúdajú charakter nezákonných dôkazov. V konečnom dôsledku nezákonnosť v procesnom postupe konajúcich súdov vidí aj v tom, že znalecký posudok obstaraný obvineným, vypracovaný znaleckým ústavom Znalci a odhadci - znalecký ústav BRNO, vykonali jeho prečítaním ako listinný dôkaz a nie ako znalecký posudok.

Obvinený teda bol uznaný za vinného rozsudkami, ktoré sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom prvého stupňa vykonané zákonným spôsobom. Zistené porušenia zákona zásadným spôsobom

ovplyvňuje aj postavenie obvineného. Preto obvinený navrhol, aby najvyšší súd vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Košice I v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, bol porušený zákon v jeho neprospech, preto napadnutý rozsudok okresného súdu a uznesenie krajského súdu zruší a prikáže Krajskému súdu v Košiciach, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Konkrétne k dovolacej námietke obvineného, že znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva v Žiline bol vypracovaný v rozpore s ustanovením § 147 Tr. por. uviedol, že uvedenou skutočnosťou sa už prokurátor viackrát zaoberal, naposledy vo svojom vyjadrení k odvolaniu obvineného. Len z výkladu obhajoby vyplýva, že by mohol byť znalecký ústav pribratý na podanie znaleckého posudku v prípade preskúmania posudku znalca, len ak sa jedná o posudok podaný v trestnom konaní. Z dikcie ustanovenia § 147 ods. 1 Tr. por. táto skutočnosť nevyplýva. Znalecký ústav bol pribratý do konania v súlade s ustanovením § 147 ods. 1 Tr. por., pretože sa jednalo o výnimočný a obzvlášť závažný prípad vyžadujúci osobitné vedecké posúdenie, práve z toho dôvodu, že bolo potrebné preskúmať znalecký posudok, ktorý mal byť podaný v civilnom sporovom konaní a existovalo tu dôvodné podozrenie, že takýto posudok mal byť nepravdivý, ako aj z dôvodu, že už bolo vykonaných viacero znaleckých dokazovaní v civilnom sporových konaniach, ktoré boli vo vzájomnom rozpore, preto bolo potrebné pre zložitosť veci pribrať znalecký ústav.

Vo vzťahu k obvineným namietanému porušeniu jeho práva v zmysle § 268 ods. 4 Tr. por. v spojení s § 144 Tr. por., ohľadne vykonania ním predloženého znaleckého posudku prokurátor uviedol, že takýto postup by bol možný v prípade existencie podmienky uvedenej v § 143 ods. 2 Tr. por., a to, že v príslušnom odbore alebo odvetví neexistovala žiadna osoba zapísaná v zozname znalcov, osoba zapísaná v zozname znalcov by nemohla podať znalecký posudok, alebo by bolo podanie znaleckého posudku spojené s neprímeranými ťažkosťami alebo nákladmi. Takého skutočnosti zistené neboli, a preto Okresný súd Košice I postupoval správne a v súlade so zákonom, keď predmetný posudok vykonal ako listinný dôkaz. Vo veci boli zabezpečené viaceré znalecké posudky, ktoré boli vykonané ako listinné dôkazy a ich spracovatelia boli vypočutí v procesnom postavení svedkov. Nie je povinnosťou súdu, ale len jeho oprávnením, ak to dôkazná situácia vyžaduje, aby vykonal nejaký dôkaz aj bez návrhu procesných strán. V danom prípade postačovalo samotné vykonanie znaleckého posudku predloženého obvineným, jeho prečítaním ako listinného dôkazu, bez vypočutia jeho spracovateľa a obvinený túto skutočnosť v priebehu hlavného pojednávania ani nenavrhol. Navrhol dovolanie obvineného zamietnuť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril aj poškodený Slovenský pozemkový fond s tým, že znalecké dokazovanie bolo vykonané zákonným spôsobom a zohľadňovalo charakter trestnej činnosti, a pribratie znaleckého ústavu bolo namieste. Pokiaľ ide o námietku, že súd nevykonal dôkaz znaleckým posudkom znaleckej organizácie so sídlom v Českej republike, k tomu uviedol, že sa nejedná o znalecký posudok, ktorý by bol spôsobilý znaleckého dokazovania, pričom poukázal na skutočnosť, že znalecká činnosť je činnosťou znalcov, teda osôb splnomocnených štátom. V zásade preto platí, že túto činnosť vykonávajú znalci zapísaní v zozname znalcov vedených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a celkom výnimočne možno pribrať ako znalca „ad hoc“ osobu nezapísanú do zoznamu znalcov v Slovenskej republike, avšak len v prípade, že nie je v príslušnom odbore znalec zapísaný v zozname v Slovenskej republike, alebo znalec zapísaný v zozname tento znalecký úkon nemôže vykonať. Názor dovolateľa je preto nesprávny. Dovolanie navrhol odmietnuť ako nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobami oprávnenými na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že dovolatelia pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne zistil, že v prípade dovolania obvineného je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania, a preto ho podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol na neverejnom zasadnutí.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené len na nápravu najzásadnejších a zákonom taxatívne daných procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, resp. jeho procesný výsledok.

Jednotlivé dovolacie dôvody, ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú zákonom dané taxatívne, teda formou uzavretého výpočtu, pričom z hľadiska obsahu, dôvody dovolania [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por.], v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, sú koncipované podstatne užšie. Dôvody dovolania sú teda užšie a striktne obmedzené, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota vyplývajúca z právoplatnosti rozhodnutia a nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia, a aby dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“. V dovolacom konaní je možné uplatňovať predovšetkým právne námietky a nie námietky proti správnosti a úplnosti zistenia skutku v základnom konaní, pretože správnosť zistenia skutku dovolací súd nemôže ani skúmať a ani meniť [§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.].

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Vyššie citovaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. vyžaduje, aby dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo založené v rozhodujúcej miere na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Uvedený dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané, resp. neboli vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch získaných nezákonne, musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmé a nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať existujúce už vykonané dôkazy. Dovolací dôvod v tomto prípade nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že súd vykonané dôkazy nevyhodnotil podľa jeho predstáv.

Obvinený jednoznačne spochybňuje zákonnosť znaleckého dokazovania - znaleckého posudku vypracovaného Ústavom súdneho inžinierstva v Žiline s tým, že tento bol vypracovaný v rozpore s ustanovením § 147 Tr. por.

Podľa § 147 ods. 1 Tr. por., vo výnimočných a obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich osobitné vedecké posúdenie alebo na preskúmanie posudku znalca môže orgán činný v trestnom konaní alebo súd pribrať na podanie znaleckého posudku znalecký ústav.

Zo zákonnej dikcie citovaného ustanovenia vyplýva, že znalecký ústav sa priberá jednak na podanie znaleckých posudkov v obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich vedecké posúdenie alebo tiež na preskúmanie podaných znaleckých posudkov. V danom prípade bol znalecký ústav pribratý do konania na podanie znaleckého posudku, keďže sa jednalo o výnimočný a obzvlášť závažný prípad, ktorý si vyžadoval osobitné vedecké posúdenie. Vyžadovala si to samotná zložitosť predmetnej veci, o ktorej niet sporu. Úlohou znaleckej organizácie bolo preskúmať znalecký posudok, ktorý mal byť podaný v inom - civilnom konaní a bolo by neúčelné pribrať do konania iného znalca, ako znalecký ústav. S námietkami proti takémuto postupu sa nestotožňuje ani dovolací súd a uzatvára, že znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity č. 362/2011 je dôkazom zákonným.

Pokiaľ ide o námietku obvineného spočívajúcu vo vykonaní znaleckého posudku ako listinného dôkazu (znaleckého posudku vypracovaného znaleckým ústavom Znalci a odhadci - znalecký ústav BRNO), ani s touto sa najvyšší súd nestotožnil. Uvedený znalecký posudok predložila v konaní strana (obvinený), pričom súd tento prečítal. Súd odôvodnil svoj postup tým, že obvinený nenavrhol spracovateľov

znaleckého posudku na hlavnom pojednávaní vypočúť a predložený posudok vypracoval subjekt, ktorý nie je zapísaný v zozname znaleckých ústavov na území Slovenskej republiky, teda nemá potrebnú akreditáciu. Obsahovo má tento posudok (listinný dôkaz) napokon len pomerne všeobecný charakter a nejaví sa byť dostatočným podkladom na spochybnenie znaleckého posudku spoločnosti H. - L., uvedený dôkaz nespochybňuje významne znalecký posudok ÚSI Žilina. S takýmto hodnotením sa stotožnil aj dovolací súd. Naviac, vychádzajúc z § 143 ods. 2 Tr. por., ak v príslušnom odbore alebo odvetví nie je zapísaná žiadna osoba alebo osoba zapísaná v zozname znalcov nemôže podať znalecký posudok, alebo podanie znaleckého posudku by bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami alebo nákladmi, možno do konania pribrať aj inú osobu s potrebnými odbornými a občianskymi predpokladmi, ak s tým súhlasí - nebol naplnený dôvod pre postup podľa tohto ustanovenia. Preto súd prvého stupňa zákonným spôsobom vykonal uvedený dôkaz a jeho prečítanie ako listiny, nespôsobilo jeho nezákonnosť.

Nakoľko obvinený doc. Ing. T. L., PhD. vadami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil žiaden dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.